

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacrosancti Nominis Iesv Cvltvs Et Miracvla

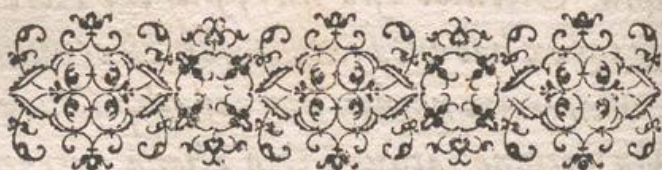
Stengel, Carl

Augustae Vindellicorum, 1613

De affectu S. Bernardi Abbatis ergo SS. nomen Iesv. Cap. 28.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49813](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49813)

DE AFFECTV S. BERNARDI
ABBATIS ERGA SS. NOMEN
IESV.

CAPVT XXVIII.

Mirus S.
Bernardi
affectus
erga sua-
uissimū
nomen
IESV.

Vis fando explicet melliflui illius Doctoris & Abbatis sanctissimi Bernardi ardentem affectum & penitus inflammatum animum erga suauissimum & omni honore prosequendum hoc nomen IESV? Omnia enim eius scripta miram suauitatem redolent, mellitam dulcedinem gustantibus refundunt. Sed quis mihi hunc depingenti, melius credat, quam si ipsam imaginem viam intueatur? Viam dico, neque enim mortuus de vitâ ita disputaret, aut nisi viuis ad amorem commouere, ad pietatem animos incitare posset: ipsum ergo loquentem audiamus.

*Ser. 15. in
Cant.
Sap. 1.
Isai. 58.*

Benignus est spiritus sapientiæ, & non cōsuevit esse difficilis se inuocantibus, qui sæpe & ante quâsiuocetur, dicit: Ecce adsum. Audite iam quod orantibus vobis per me indicare dignatur de eo quod heri ad hoc ipsum distulimus, & orationū vestrarum fructum tēpestiuum percipite. En ostendo NOMEN, quod o'co meritò cōparatur: & quo merito, dicam. Multa quidē spōsi vocabula sparsa per omnem diuinam paginā legitis, sed in duo ea vobis vniuersa cōplector. Nullū, vt arbitror, reperietis quod non aut pietas gratiam aut potētiam maiestatis sonet. Spiritus ita dicit etiam per sibi

tant-

familiarius organū *Duo hac audiui: quia potestas Dei est, & tibi Domine misericordia. Ergo secundum maiestatem sanctum & terribile nomen eius. Secundum pietatem non est nomen aliud sub calo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Sed exemplis magis perspicuum fiet. Hoc est, inquit, nomen quod vocabunt eum, Dominus iustus noster. Nomen potestatis est. Item. Et vocabitur nomen eius Emanuel. Pietatem insinuat item ipse de se: Vos vocatis me, ait, magister & Domine. Primum gratiae est, secundum maiestatis. Non enim minus pium est, docere animum scientiam, quam praebere eam corpori. Rursum Propheta: Vocabitur, inquit, nomen eius admirabilis, consiliarius, Deus, fortis, pater futuri seculi, princeps pacis. Primum, tertium, quartū, maiestatem sonant, reliqua pietatem. Quod horum ergo effunditur? Profecto maiestatis ac potentiae nomen, in id quod est pietatis & gratiae, quodammodo transfunditur, ipsumque effunditur abunde per IESVM Christum saluatorem nostrum. Nomen (verbi causa) quod Deus est, nomē in id quod est nobiscū Deus, hoc est in Emanuele liquecit & deficit? Sic admirabilis, in id quod est consiliarius: sic Deus & fortis, in ea quae sunt pater futuri seculi, & princeps pacis. Et Dominus iustus noster, misericors & miserator Dominus. Non dico nouum quid, quondam quoque nihilominus Abram in Abraham, & Sarrai in Sarram effusa sunt, & iam salutaris effusionis celebratum praefiguratumque mysterium recordamur. Vbi iam illud quod apud antiquos tam terribiliter quam frequenter intonare solebat, *Ego Dominus, ego Dominus*. Mihi dictatur oratio, cuius principium nomine dulci paterno sequetiam obtinendarum petitionum praebet fiduciam. Serui nominantur amici: & resurrectio non tantum discipulis, sed fratribus nunciatur. Nec mirum, si cum venit plenitudo temporis, facta est effusio nominis, Deo quippe quod per Iohelem promiserat adimplente, & effunden-*

Psal. 61.

Psal. 110.

Actor. 4.

Hier. 23.

Isa. 7.

Ioan. 13.

Isai. 9.

Exod. 20.

Leuit. 20.

Num. 35.

Isai. 27.

Ioel. 2.

te de Spiritu suo super omnem carnem, cum tale aliquid & apud Hebræos olim contigisse legam. Credo vos præuolare & scire iam quid dicere velim. Quale erat inquam, quod sciscitanti Moyfi primò responsum est: *Ego sum qui sum, & qui est, misit me ad vos?* Nescio an vel ipse Moyfes caperet sic, si non videlicet effunderetur. Sed fufum est, & captum est. Nec modò fufum, sed & effusum. Non infusum iam erat. Iam cali habebant illud, iam angelis innotuerat. Est autem foris missum: & quod angelis ita erat infusum, vt esset & priuatum, effusum & in homines est, ita vt iam tunc meritò clamaretur de terra: *Oleum effusum nomen tuum*: si non ingrata plebis exosa peruicacia obstitisset.

Exod. 3. Ait enim: *Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob.* Currite gentes, ad manum est salus, effusum est nomen, quod quicumque inuocauerit, saluus erit. Angelorum Deus, etiam hominum Deum se nominat. Oleum misit in Iacob, & cecidit in Israel. Dicite fratribus vestris: *Date nobis de oleo vestro.* Si nolunt, rogate Dominum olei, vt mittat & vobis. Dicite: *Aufer opprobrium nostrum.* Ne quæso insultet maleuolus dilectæ tuæ, quam à finibus terræ euocare placuit tibi, tanto utique dignantius, quanto minus dignam. Decet ne obsecro, vt benigni patrifamilias inuitatos feruus nequam excludat? *Ego sum (pater) Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob.* Et non amplius. Effunde, effunde, aperi manum tuam adhuc, & imple omne animal benedictione. *Veniant ab Oriente & Occidente, & recumbant cum Abraham, Isaac, & Iacob in regno calorum.* Veniant veniant tribus tribus Domini: *testimonium Israel ad confitendum nomini Domini.* Veniant & recumbant, *epulentur & delectentur in laticia, & vnus vbiq; resonet in voce exultationis & confessionis sonus epulantis*: *Oleum effusum nomen tuum.* Vnum scio, si Philippum & Andream habuerimus ostiarios, repulsam omninò non patimur, quicumque oleum petimus;

quicumque volumus IESVM videre. Incunctanter
Philippus dicit Andreas: Andreas autem & Phi.ippus di- *Ioan. 12.*
 cent IESV. IESVS autem quid? Profectò quod IE
 SVS: *Nisi granum frum nri cadens in terram mortuum* *Ioan. ibid.*
fuerit, ipsam solum manet. Si aut. m mortuum fuerit,
multum fructum affert. Moriatur itaque granum, & sal-
gat gentium leges. Oportet pati Christum & resurgere à
mortuis, & predicari in nomine eius penitentiam & re-
missionem peccatorum, non solum in Iudæam, sed etiam
 in omnes gentes, quatenus ab vno nomine, quod est
 Christus, milia milium credentium Christiani dicantur,
 & dicant: *Oleum effusum nomen tuum.* Agnosco *Cant. 1.*
 enim nomen, quod in Esaia legi, *Servos suos,* inquit, *Isai. 65.*
Vocabit nomine alio, in quo qui benedictus est super terrâ,
benedicetur in Domino, Amen. O nomen benedictum,
 O oleum vsquequaque effusum. Quousque? de cælo
 in Iudæam, & inde in omnem terram excurrit, & de to-
 to orbe clamat ecclesia: *Oleum effusum nomen tuum.*
 Effusum planè, quod non solum cælos terrasque per-
 fudit, sed aspersit & inferos, adèd *Et in nomine IESV Phil. 2.*
omne genu flectatur caelestium, terr. strium, & infernorû,
& omnis lingua confiteatur & dicat: Oleum effusum no-
men tuum. Ecce Christus, ecce IESVS, vtrumque
 infusum angelis, vtrumque effusum in homines, & illos
 homines, qui computruerant tanquam iumenta in
 stercore suo, *homines & iumenta saluans, quemadmo-*
dum multiplicauit misericordiam suam Deus. Quam ca-
 rum, quam vile. Vile, sed salubre. Si vile non esset,
 non mihi effunderetur. Si salubre non esset, non me
 lucraretur. Particeps nominis sum, sum & hæreditatis
 Christianus sum: frater Christi sum. Si sum quod di-
 co, *heres sum Dei, cohæres autem Christi.* Et quid mi- *Rom. 8.*
 rum, si sponsi effusum est nomen, cum ipse quoque *Phil. 2.*
 effusus sit? *Nam semetipsum exinaniuit, formam serui* *Psal. 21.*
accipiens. Denique ait: *Sicut aqua effusus sum.* Effusa
 est plenitudo diuinitatis, habitans super terram cor-

poraliter, vt de illa plenitudine omnes, qui corpus mortis gestamus, caperemus, ac vitali odore repleti diceremus: *Oleum effusum nomen tuum*. En quod nomen effusum, & qualiter & quatenus. Cur verò oleum? Nam hoc nondum dixi. In sermone superiore dicere caperem, sed interuenit subito aliud, quod prædicandum videbatur, quanquam intermiserim vltra quam credidi. Quod non aliud esse reor, nisi quod fortis mulier sapientia *misit manum ad colum, & digiti eius apprehenderunt fusum*. Nouit enim modicam lanam vel linum in longum producere filum, atq; in telæ extendere latitudinem, & sic omnes domesticos suos vestire duplicibus. Est proculdubio inter oleum & nomen sponsi similitudo, nec otiosè spiritus sanctus alterutrum comparauit. Ego autem dico, in triplici quadam qualitate olei, quod lucet, pascit, & vngit: Si vos melius non habetis. Fouet ignem, nutrit carnem, lenit dolorem, lux, cibus, medicina. Vide idem nunc & de sponsi nomine. Lucet prædicatum, pascit recogitatum, inuocatum lenit & vngit. Et percurramus singula. Vnde putas, in toto orbe tanta, & tam subita fidei lux, nisi de prædicato IESV? Nonne in huius nominis luce *Deus nos vocauit in admirabile lumen suum*, quibus illuminatis, & *in lumine isto videntibus lumen*, dicat merito Paulus: *Fuistis aliquando tenebra, nunc autem lux in Domino*. Hoc denique nomen coram regibus & gentibus, & filijs Israël portare iussus est idem Apostolus, & porrabat nomen tanquam lumen, & illuminabat patriam, & clamabat vbique: *Nox processit, dies autem appropinquauit: abijciamus ergò opera tenebrarum, & induamur arma lucis, sic vt in die honestè ambulemus*. Et monstrabat omnibus lucernam super candelabrum: annuncians in omni loco IESVM & hunc crucifixum. Quomodo lux ista in splenduit, ac perstrinxit cunctorum inuentium oculos, quando de ore Petri tanquam fulgur egrediens, claudi vnus corporales plantas solidauit &

bases, multosque spiritualiter cæcos illuminauit? Nunquid non ignem sparfit, cum ait: *In nomine IESV* *Actor. 3.*
Christi Nazareni surge & ambula? Nec tantum lux est nomen IESV, sed & cibus. An non totiens confortaris, quotiens recordaris? Quid æquè mentem cogitantis impingat? Quid ita exercitatos reparat sensus, virtutes roborat, vegetat mores bonos atque honestos, castas fouet affectiones? Aridus est omnis animæ cibus, si non oleo isto infunditur. Inspidus est, si non hoc sale conditur. Si scribas, non sapit mihi, nisi legero ibi IESVM. Si disputes aut conferas, non sapit mihi, nisi sonuerit ibi IESVS. IESVS mel in ore, in aure melos, in corde iubilus. Sed est & medicina. Tristatur aliquis nostrum? veniat in cor IESVS, & inde sciat in os, & ecce ad exortum nominis lumen, nubilum omne diffugit, redit serenum. Labitur quis in crimen, currit in super ad laqueum mortis desperando? nonne si inuocet nomen vitæ, confestim respirabit ad vitam? Cui aliquando stetit ante faciem salutaris nominis, duritia, (vt assollet) cordis, ignauia torpor, rancor animi, languor acedia? Cui fons fortè siccatus lachrymarum, inuocato IESV non continuò erupit vberior, fluxit suauior? Cui in periculis palpitanti & trepidanti, inuocatum virtutis nomen non statim fiduciam præstitit, depulit metum? Cui quæso, in dubijs æstuanti & fluctuanti, non subitò ad inuocationem clari nominis emicuit certitudo? Cui in aduersis diffidenti, iamiamque deficienti, si nomen adiutorij sonuit, defuit fortitudo? Nimirum morbi & languores animæ isti sunt, illud medicina. *Psal. 42.*
Inuoca me, inquit, in die tribulationis, eruam te, & honorificabis me. Nihil ita iræ impetum cohibet, superbiam tumorem sedat, sanat liuoris vulnus, restringit luxuriæ fluxum, extinguit libidinis flammam, sitim temperat auaritiæ, ac totius indecoris fugat pruriginem. Siquidem cum nomino IESVM, hominem mihi propono mitem & humilem corde, benignum,

sobrium, castum, misericordem, & omni denique honestate ac sanctitate conspicuum, eundemque ipsum Deum omnipotentem, qui suo me & exemplo sanet, & roborat adiutorio. Hæc omnia simul mihi sonant, cum insonuerit I E S V S. Sumo itaque mihi exempla de homine, & auxilium à potente: illa tanquã pigmentarias species, hoc tanquam vnde acuam eas, & facio confectiõnem cui similem medicorũ nemo facere possit. Hoc tibi electuarium habes ò anima mea, reconditũ in vasculo vocabuli huius, quod est I E S V S, salutiferũ certè, quodq; nulli vnquã pesti tuæ inueniatur inefficax. Semper tibi in sinu sit, semper in manu, quo tui omnes in I E S V M, & sensus dirigantur & actus. Denique & inuitaris. *Pone me*, inquit, *signaculum in corde tuo, signaculum in brachio tuo.* Sed hoc aliàs. Nunc verò habes vnde & brachio medearis & cordi. Habes, inquam, in nomine I E S V, vnde actus tuos vel prauos corrigas, vel minus perfectos adimpleas: itemque vnde tuos sensus aut ferues, ne corrumpantur: aut si corrumpantur, sanes. Habuit & Iudæa quosdam I E S V S, quorum vacuis gloriatur vocabulis. Illa enim nec lucent, nec pascunt, nec medentur. Idcirco synagoga in tenebris est vsque adhuc, fame & infirmitate laborans. Et non sanabitur, nec satiabitur, quousque sciat meum IESVM dominari in Iacob, & *finium terra, & conuertatur ad Vesperam, & famem patiatur, sicut canes, & circumueat ciuitatem.* Et illi quidem præmissi sunt tanquam baculus ad mortuum, prophetam præuenientes, & sua interpretari nomina nequierunt. Vacua quippe erant. Superpositus mortuo baculus est, & non erat vox, neque sensus: quoniã baculus erat. Descendit qui baculũ misit, & mox saluum fecit populum suum à peccatis eorum, probans se esse, quod dicebatur: *Quis est hic qui etiam peccata dimittit?* Nimirum qui dicit: *Salus populi ego sum.* Iam vox, iam sensus est, & patet eum non inane portare nomen instar priorum. Intra sensus, foris vox. Compun-

enim

gor & confiteor, & confessio vitam indicat. *A mortuo enim* tanquam qui non est, *perit confessio*. Ecce vita, ecce sensus. Suscitatus perfecte sum, integra est resurrectio. An aliud mors corporis est, nisi cum sensu priuatur & vita? Peccatum quod mors animæ est, nec compunctionis mihi sensum, nec confessionis reliquerat vocem, & eram mortuus. Venit is, qui peccata dimittit, & utrumque restituit, & dicit *anima mea, Salus tua ego sum*. Quid mirum, si cedit mors, ubi vita descendit? Iam corde creditur ad iustitiam, & ore confessio fit ad salutem. Iam *oscitat puer, & oscitat septies*: & dicit, *Septies in die laudem dixi tibi Domine*. Videte hunc septenarium. Sacer numerus est, non vacat. Sed melius hoc alij seruamus sermoni, quo famelici & non fastidiosi ad tam bonas epulas accedamus, inuitante nos sponso Ecclesie Domino nostro IESV Christo, qui est super omnia Deus benedictus in secula. Amen.

Psal. 34.

Rom. 10.

4. Reg. 4.

Psal. 118.

Iubilus S. Bernardi.

I	ESV dulcis memoria	Nec lingua valet dicere,	
D	ans vera cordi gaudia:	Nec litera exprimere:	
S	ed super mel & omnia	Expertus potest credere,	
E	ius dulcis presentia.	Quid scit IESVM diligere.	
N	il canitur suauius,	I	ESV Rex admirabilis,
N	il auditur iucundius,	E	t triumphator nobilis,
N	il cogitatur dulcius,	D	ulcedo ineffabilis,
Q	uam IESVS Dei filius.	T	orus desiderabilis.
I	ESV spes pœnitentibus	M	ane nobiscum Domine,
Q	uam pius es petentibus,	E	t nos illustra lumine,
Q	uam bonus te quærentib.	P	ulsa mentis caligine,
S	ed quid inuenientibus?	M	undū replens dulcedine.
I	ESV dulcedo cordium,	Q	uādo cor nostrū visitas
F	ons viuus lumen mentiū,	T	unc lucet ei veritas,
E	xcedens omne gaudium	M	undi vilescit vanitas,
E	t omne desiderium.	E	t intus feruet charitas.

Amor

Amor IESV dulcissimus,	Quem tuus amor ebriat,
Et verè suauissimus,	Nouit quid IESVS sapiat,
Plus millies gratissimus,	Quam felix est quem satiat?
Quam dicere sufficimus.	Non est vltra quod cupiat.
Hoc probat eius passio,	IESV decus Angelicum,
Hoc sanguinis effusio:	In aure dulce canticum,
Per quam nobis redemptio	In ore mel mirificum,
Datur, & Dei visio.	In corde nectar cælicum.
IESVM omnes agnoscite,	Desidero te millies,
Amorem eius poscite:	Mi IESV, quando venies?
IESVM ardentè quærite,	Melætum quando facies?
Quærendo inardescite.	Me de te quando saties?
Sic amantem diligite,	Amor tuus continuus
Amoris vicem reddite,	Mihi languor assiduus,
In hunc odorem currite,	Mihi fructus mellifluus
Et vota votis reddite.	Est & vitæ perpetuus.
IESVS auctor clementiæ,	O IESV mi dulcissime,
Totius spes lætitiæ,	Spes suspirantis animæ,
Dulcoris fons & gratiæ,	Te quærun't piæ lachrymæ,
Veræ cordis deliciæ.	Te clamor mentis intimæ.
IESV mi bone sentiam,	Quocunq; loco fuero,
Amoris tui copiam:	Mecum IESVM desidero:
Da mihi per præsentiam	Quam lætus cùm inuenero?
Tuam videre gloriam.	Quam felix cùm tenuero?
Cum dignè loqui nequeam	Iam quod quæsiui, video:
De te, tamen non fileam,	Quod concupiui, teneo:
Amor facit vt audeam,	Amore IESV langueo,
Cum de te solùm gaudeam	Et corde totus ardeo.
Tua IESV dilectio,	IESVS cum sic diligitur,
Grata mentis refectio,	Hic amor non extinguitur,
Replens sine fastidio,	Non tepescit, nec moritur,
Dans famem desiderio.	Plus crescit, & accenditur.
Qui te gustant, esuriunt:	Hic amor ardet iugiter,
Qui bibunt, adhuc sitiunt:	Dulcescit mirabiliter,
Desiderare nesciunt	Sapit delectabiliter,
Nisi IESVM quem diligunt.	Delectat & feliciter.

Hic

Hic amor missus cælitus;
Hæret mihi medullitus,
Mentem incendit penitus,
Hoc delectatur Spiritus.

O beatum incendium,
Et ardens desiderium:
O dulce refrigerium,
Amare Dei filium

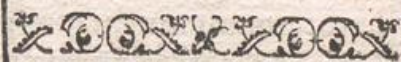
IESV sole serenior,
Et balsamo suavior,
Omni dulcore dulcior,
Et cunctis amabilior.

Cuius gustus sic afficit,
Cuius odor sic reficit,
In quo mens mea deficit,
Solus amanti sufficit.

Tu mentis delectatio,
Amoris consummatio,
Tu mea gloriatio,
IESV mundi saluatio.

IESVS ad Patrem redijt,
Cæleste regnum subijt:
Coimeum a me transijt,
Post IESVM simul abijt:
Quem prosequamur lau-
dibus,

Votis, hymnis, & precibus;
Ut nos donet cælestibus
Secum perfrui sedibus.

DE S. BERNARDINO, QUI
MOREM PINGENDI NOMINIS IESV
instauravit, & quædam de Bar-
tholomæâ eius amitâ.

CAPVT XXIX.

Mira de hoc sancto Patre narrantur,
quantus nempè amator nominis IESV fue-
rit, quæque mira ille virtute eius patrârit,
ego tantum sub compendio quodam refe-
ram. Sunt plerique in eâ sententia, quemadmodum
lachry-

S. Bernar-
dinus pre-
cib. ami-
tæ suæ in-
via Dei
magis p-
fecit.